

Udskrift af forhandlingsprotokollen

for ekspropriationskommissionen

vedrørende anlæg i henhold til Lov om en Cityring.

Metro-Cityringen

78. hæfte

Supplerende besigtigelsesforretning og ekspropriation den 14. juni 2011.

Tirsdag den 14. juni 2011, kl. 9.00, samledes kommissionen i Nørrebro Lokaludvalgs lokaler, Lundtoftegade 87, 2200 København N, for at afholde en supplerende besigtigelsesforretning og ekspropriationsforretning i anledning af anlæg af en Metro Cityring i København og på Frederiksberg i henhold til Lov om en Cityring (lov nr. 552 af 6. juni 2007) for så vidt angår lokaliteten Nørrebroparken (Nøp) i Københavns Kommune.

Til stede var kst. Kommissarius ved Statens Ekspropriationer på Øerne *Christian Østrup*, de af Transportministeriet udnævnte medlemmer af kommissionen *Helge Sølgaard* og *Leif Luxhøj-Pedersen*, samt de fra den fælleskommunale liste udvalgte medlemmer *Kim Christensen* og *Frants Hagen Hagensen*.

Som repræsentant for Københavns Kommune tiltrådte *Jørgen Poulstrup* kommissionen.

Endvidere deltog chefkonsulent *Henrik Hansen*, Kommissariatet.

Endelig mødte den ledende landinspektør *Søren Kjerside Hansen*.

For Metroselskabet I/S mødte projektleder *Christine Hammer*, teknisk chef *Jens H. Gravgaard*, projektleder *Søren Sabat*, ingeniør *Jens Nymann*, landinspektør *Jesper Jørgensen*, projektleder *Henrik Weiersøe Jensen* og advokat *Jens Auken*, Adv.fa. Bech-Bruun.

Fra Københavns Kommune mødte *Britt Sternhagen*, Center for Anlæg og Udbud.

Protokollen førtes af fuldmægtig *Sine H. Kjeldsen*.

Følgende passerede:

Supplerende besigtigelse

Kst. Kommissarius fremlagde:

- Brev af 6. maj 2011 fra Transportministeriet, hvormed sagen er forelagt for kommissionen.
- Cityringen i København og på Frederiksberg, Nørrebroparken, Forslag til supplerende tekniske bestemmelser nr. 1, april 2011, dokument ARL-0-AR-EKSPR-Nøp-FOR-004, ver. 2.0, dateret 19. april 2011.

Anlægsmyndigheden forelagde projektet.

For en nærmere beskrivelse af projektet herunder forudsætninger for etablering af Cityringen (lovgrundlag, baggrund for Cityringen og kommunal planlægning og tilladelser) samt generel projektbeskrivelse (stationer og skakte, udførelse samt trafik- og ledningsomlægninger m.m.) henvises til udskrift af ekspropriationskommissionens forhandlingsprotokoller 5. hæfte af 17. juni 2009 (med henvisning til 2. hæfte af 3. juni 2009) og 19. hæfte af 10. december 2009.

Særligt for Nørrebroparken

Som bilag til Supplerende tekniske bestemmelser for Nørrebroparken nr. 1 hører følgende tegninger:

- Oversigtsplan – Nørrebroparken, tegning nr. ARL-0-AR-EKSPR-Nøp-TGN-202, ver. 2.0
- Besigtigelsesplan – Nørrebroparken, tegning nr. ARL-0-AR-EKSPR-Nøp-TGN-212, ver. 2.0

Det fremlagte projekt for etablering af Nørrebroparken udgør en del af det samlede projekt for etablering af Cityringen.

Der er den 17. juni 2009 afholdt besigtigelsesforretning for Nørrebroparken, hvor lokaliteten blev behandlet på baggrund af Forslag til Tekniske bestemmelser for Nørrebroparken. Den 9. februar 2010 blev der afholdt ekspropriationsforretning for Nørrebroparken på baggrund af "Arealfortegnelse, Nørrebroparken nr. 1".

Efterfølgende har det på grund af projektændringer vist sig nødvendigt at supplere/ændre de vedtagne Tekniske bestemmelser for Nørrebroparken med yderligere indgreb, da skaktkonstruktionen og arbejdsarealets udstrækning i Nørrebroparken ændres.

Beskrivelse af supplerende anlægsarbejder ved Nørrebroparken

Nedenstående er et tillæg til de samlede indgreb ved Nørrebroparken. Tillægget omfatter kun de indgreb, der enten er ændret eller ikke er beskrevet i det tidligere udarbejdede Forslag til Tekniske bestemmelser for Nørrebroparken, behandlet på besigtigelsesforretningen den 17. juni 2009.

Skakten i Nørrebroparken udvides i både bredde og længde. Udvidelsen medfører, at en større del af metrokonstruktionen udgraves som skakt og en mindre del som kaverne. Samtidig giver den nye konstruktion plads til et vigespor, der forbedrer den fremtidige drift af metroen.

Som følge af projektændringerne ændres udstrækningen af arbejdsarealet i Nørrebroparken, således at arbejdsarealet indskrænkes mod syd og udvides mod vest.

Ændringen betyder, at arbejdsarealet vil fylde parkens bredde og mod vest strække sig til Krogerupgade og mod sydvest til Ørholmgade. Arbejdsarealets sydlige grænse er beliggende ca. 22 m nord for en eksisterende træække.

Projektændringerne betyder endvidere, at der ikke længere sker en tidsmæssig faseopdeling af arbejdsarealet i Nørrebroparken. Det er således nødvendigt i hele anlægsperioden at råde over det nye arbejdsareal og det tidligere eksproprierede arbejdsareal, f.s.v.a. det areal, der ikke frafaldes.

Den hidtidige eneste adgangsvej til arbejdsarealet i Nørrebroparkens nordøstlige del til og fra Hillerødgade skal benyttes til indkørsel, mens der i Nørrebroparkens nordvestlige del etableres en udkørsel til Hillerødgade.

Der er opstillet en skulptur - "et klokketårn" - i parkens nordvestlige del, som midlertidigt flyttes.

Anlægsarbejdet medfører, at alle træer, buske mv. placeret på det nye arbejdsareal mod vest fjernes med undtagelse af de sydvestlige allé-træer.

I den vestlige del af parken medfører ændringen af arbejdsarealet, at en del af den grønne cykel- og gangsti "Nørrebro-ruten" omlægges. "Nørrebro-ruten" omlægges til parkens vestligste del mod Krogerupgade. Omlægningen af "Nørrebro-ruten" betyder, at buske og enkelte træer mellem Nørrebroparken og Krogerupgade fjernes.

Fremkomne bemærkninger

På det indledende møde fik berørte ejere og brugere lejlighed til at redegøre for deres synspunkter og stille supplerende spørgsmål.

Metroselskabet gennemgik de forventede miljømæssige gener i form af støj, støv og vibrationer m.v. Endvidere blev arealforholdene gennemgået. Metroselskabet gennemgik endvidere forhold omkring bygningsregistrering samt tidsplanen for metroarbejdernes forskellige faser, og henviste i øvrigt til, at nærmere oplysning herom vil blive lagt på Metroselskabets hjemmeside, jf. nedenfor.

I forhold til den tidligere udformning af arbejdspladsen er de væsentligste ændringer, at den sydlige del af Nørrebroparken ikke skal bruges. I stedet bliver der behov for at inddrage den nordvestlige del til arbejdspladsen. Endvidere bliver skakthullet en del større end tidligere for at lette transport af materialer m.v. til og fra tunnelarbejdet under jorden. Der forventes generelt set ikke større miljøgener i form af støj og vibrationer m.v. end ved den tidligere udformning af arbejdspladsen. Dog rykker arbejdspladsen tættere på den nordlige del af Krogerupgade, hvilket kan medføre større støjgener m.v. i dette område. Der vil ske en forlægning af den nuværende cykel- og gangsti, således at cykel- og gangstien i stedet forløber langs skellet til *E/F Nørrehus* (matr.nr. 5649 Udenbys Klædebo Kvarter, København) parallelt med Krogerupgade. Beplantningen mellem arbejdspladsen og Krogerupgade vil blive bevaret på de steder, hvor det er muligt.

Der vil blive opsat pladehegn i en højde af 2½-3 m rundt om hele arbejdspladsen.

Der vil blive etableret jordforstærkning på en mindre del af arealet. Jordforstærkningen udføres for at tætnes og stabilisere kalken ved overgangen fra skakt til tunnel og ved den første del af tunnelen.

Metroselskabet og kommunen oplyste, at der arbejdes på at finde en løsning for den periode på godt 2½-3 mdr., hvor der ikke er boldbaner til rådighed i parken, idet der først etableres nye boldbaner i den sydlige del af parken fra november 2011, mens de eksisterende boldbaner vil blive inddraget til arbejdsplads allerede fra medio juli 2011.

Metroselskabet anførte, at der er tale om en stor arbejdsplads, såvel under som over jorden. Med hensyn til udgravet materiale fra tunnelen stiller miljømyndigheden (kommunen) krav til Metsroselskabets håndtering af materialet. Overskudsjord forventes deponeret i Nordhavnen. Dog evt. andre steder for så vidt angår forurenede jord.

Kommunens repræsentant oplyste, at der kun er hjemmel til at foreskrive tvangsruiter for kørsel med forurenede jord. Det er kommunens forventning, at bortkørsel af jord fra arbejdspladsen vil ske i henhold til de fremlagte principper, d.v.s. forlade området ad Hillerødgade og herefter søge til det overordnede vejnet ad korteste vej. Af hensyn til især sikkerheden for cyklisterne vil der blive etableret adskilt ind- og udkørsel til arbejdspladsen ud mod Hillerødgade. Metsroselskabet oplyste, at der vil være tale om lastbiltrafik i årene 2013 og 2014 samt en del af 2015.

Der blev fra de fremmødte spurgt til retableringen af parken m.v., herunder bl.a. om

- de store lindetræer i alléen kunne flyttes i perioden, i stedet for at blive fældet
- placeringen af den permanente trappe til nødsakten i forhold til stisystemet og til genplantning m.v.
- arbejderne m.fl. til metroarbejdspladsen kunne parkere på selve arbejdspladsen
- ejeren af ejendommene er repræsenteret ved den registrering, som Metsroselskabet foretager af nogle af bygningerne med henblik på at sikre dokumentation i forbindelse med evt. revnedannelser m.v.
- overskridelse af støjgrænser, herunder hvor man kan indhente oplysninger om de præcise perioder og tidspunkter for særlig støjbelastning m.v.
- det planlagte anlæg i Nørrebroparken er forberedt for nye metrostrækninger
- det er muligt at etablere et støjhegn, så beboerne generes mindre af støjen

Kommunens repræsentant oplyste, at det kunne være nødvendigt at omlægge en kort strækning af en sti pga. nødtrappens placering. Generelt gælder, at spørgsmålet om genplantning af de træer, som fjernes i parken og på vejarealet vil blive afhandlet mellem Metsroselskabet og kommunen i forbindelse med fastlæggelsen af en genplantningsstrategi for de berørte arealer. Hvis kommunen og Metsroselskabet ikke kan nå til enighed herom, vil spørgsmålet blive forelagt for ekspropriationskommissionen til afgørelse.

Kommunen har vurderet, at de store lindetræer ikke kan flyttes, da rødderne i givet fald skal skæres fri, og sandsynligheden for at træerne vil kunne overleve en flytning må anses for meget ringe.

Metroselskabet oplyste, at der ikke er hjemmel til at ekspropriere areal på metroarbejdspladsen til parkering af arbejdernes private biler, og at parkering derfor vil skulle foregå på de tilgrænsende veje m.v. i området.

Med hensyn til bygningsregistrering blev det oplyst, at i det omfang registreringen nødvendiggør adgang til ejendommen, vil de pågældende ejere blive varslet inden registreringen gennemføres, og de enkelte ejere vil kunne få tilsendt registreringsmaterialet for deres egen ejendom. Det står ejeren frit for at foretage egen registrering.

Der etableres ikke generel støjafskærmning, men der kan ved særligt støjbelastende arbejde i et vist omfang benyttes mobile støjskærme.

Der er ikke ved anlægget af metroskakten i Nørrebroparken taget højde for eventuelle fremtidige metrostrækninger.

Metroselskabet oplyste, at der vil blive afholdt opstartsmøder i forbindelse med skaktarbejdspladsens etablering, som allerede påbegyndes medio juli 2011. Der forventes dog først afholdt møde efter sommerferien 2011. Her vil man bl.a. kunne få nærmere oplysninger om, hvilke arbejder der skal udføres i de kommende måneder, herunder om særligt støjende perioder, og der vil blive udleveret telefonnumre på kontaktpersoner hos Metsroselskabet m.fl. På Metsroselskabets hjemmeside www.m.dk/cityringen vil der løbende være informationer om projektet. Metsroselskabets projektgennemgang på besigtigelsesforretningen

vil være tilgængelig på hjemmesiden om godt en uges tid. Når anlægsarbejderne går i gang, vil man endvidere kunne abonnere på at modtage nærmere informationer, når der foregår aktiviteter, som har interesse for den enkelte ejendom. På hjemmesiden vil man også kunne se forhandlingsprotokollerne for besigtigelsesforretningerne.

Kommissionens beslutning

Kommissionen besigtigede i fornødent omfang de berørte ejendomme og arealer.

Spørgsmål om erstatning for konkrete tab, som ejere, foreninger eller beboerne måtte lide som følge af anlægget vil kunne forelægges for kommissionen i løbet af anlægsperioden og indtil et år efter anlæggets afslutning, jf. § 21 i ekspropriationsloven.

Med de ovennævnte bemærkninger godkendte kommissionens herefter den omhandlede del af projektet og fastsatte følgende særlige bestemmelser:

Særlige bestemmelser

Cityringens stationering begynder i st. 0 ved København H metrostation i retning mod Rådhuspladsen og videre rundt mod uret.

Stationeringen er vist på oversigts- og besigtigelsesplanerne og er anvendt i de særlige bestemmelser.

Følgende forkortelser er brugt som betegnelse for stationeringsside:

h.s. = højre side
v.s. = venstre side
b.s. = begge sider

Den enkelte ejendom er stationeret i forhold til dens samlede udstrækning på planerne.

Ejendommene er anført i følgende rækkefølge:

- Ejendomme, der berøres af andre indgreb end servitut om metro, og som eventuelt også får pålagt servitut om metro,
- Private veje
- Offentlige vejarealer

Bliver en ejendom omfattet af indgreb, der ikke direkte fremgår af besigtigelsesplanerne, er dette angivet med "særligt indgreb" samt vist med en orange trekant på besigtigelsesplanerne.

Ejendomme, der berøres af andre indgreb end servitut om metro, og som eventuelt også får pålagt servitut om metro

St. 9.111 – 9.203 b.s.

Matr.nr. 5649 Udenbys Klædebo Kvarter, Hillerødgade 15-21A/Krogerupgade 47-65/Ørholmgade 2-6/Sandbjerggade 38-56

Ejendommen har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning den 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på ejendommen:

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af jordforstærkning.

St. 9.160 – 9.281 b.s.

Umatrikuleret areal "Cykelruten"

Arealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Arealer

Der eksproprieres midlertidigt et areal til arbejdsareal.

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af midlertidige jordankre.

Der eksproprieres ret til etablering af jordforstærkning.

Øvrige forhold

”Særlige indgreb”: Der fjernes midlertidigt en skulptur ”et klokketårn” i den nordøstlige del af ”Cykelruten”.

Træer og buske inden for arbejdsarealet fjernes.

Cykel- og gangsti omlægges.

Der etableres overkørsel fra arbejdsplads til Hillerødgade.

Bænke og andet byudstyr fjernes.

St. 9.187 – 9.386 b.s.

Umatrikuleret areal ”Nørrebroparken”

Arealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009 og efterfølgende behandlet på ekspropriationsforretning d. 9. februar 2010. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Arealer

Der eksproprieres ret til etablering af nødsrakt.

Der eksproprieres midlertidigt et areal til arbejdsareal.

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af midlertidige jordankre.

Der eksproprieres ret til etablering af jordforstærkning.

Øvrige forhold

Træer og buske inden for arbejdsarealet fjernes bortset fra 14 allé-træer i den sydvestlige del af Nørrebroparken.

Bænke og andet byudstyr fjernes.

St. 9.202 – 9.252 v.s.

Matr.nr. 2036 Udenbys Klædebo Kvarter, Farumgade 13-15/Hillerødgade 10-14.

Ejendommen har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Servitutter

Ejendommen pålægges servitut om metro.

Private veje

St. 9.189 – 9.214 v.s.

Farumgade, matr.nr. 24 Udenbys Klædebo Kvarter

Vejarealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Servitutter

Ejendommen pålægges servitut om metro.

Offentlige vejarealer

St. 9.055 – 9.316 b.s.

Hillerødgade

Vejarealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009 og efterfølgende behandlet på ekspropriationsforretning d. 9. februar 2010. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Arealer

Der eksproprieres midlertidigt et areal til arbejdsareal.

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af midlertidige jordankre.

Der eksproprieres ret til etablering af jordforstærkning.

Øvrige forhold

Der etableres overkørsel fra Nørrebroparken.

St. 9.263 – 9.394 b.s.

Nordbanegade

Vejarealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af midlertidige jordankre.

Der eksproprieres ret til etablering af jordforstærkning.

St. 9.300 – 9.342 v.s.

Skodsborggade

Vejarealet har tidligere været besigtiget på besigtigelsesforretning d. 17. juni 2009. Nærværende besigtigelse omfatter følgende supplerende indgreb på arealet:

Rådighedsindskrænkninger

Der eksproprieres ret til etablering af midlertidige jordankre.